

ZÁVĚR

Výslech jako jeden z možných důkazních postupů, může mít vliv na objasnění či neobjasnění daného případu, protože je významným zdrojem informací o činu. Výslech osoby svědka-poškozeného je podle mého názoru jedním z nejtěžších úkonů v trestním řízení, neboť klade nároky jak na osobu svědka-poškozeného, tak na osobu provádějící její výslech.

Poškozený sám často bývá oznamovatelem spáchaného trestného činu a zdrojem informací o něm. Zároveň bývá jeho výpověď důkazním prostředkem pro trestní řízení, a na ni se podobně jako na výpověď svědka vztahuje povinnost podat pravdivou výpověď, a případnou lživou výpověď hodnotit podle § 175 odst. 2 TZ jako trestný čin křivé výpovědi. Proto i výpověď svědka-poškozeného podléhá hodnocení věrohodnosti jeho osoby a pravdivosti výpovědi.

Pro poškozeného představuje trestný čin i následný výslech určitě značnou psychickou zátěž. Mnohdy se stává, že poškozený nevnímá samotné následky trestného činu tak závažně, jako přístup orgánů činných v trestním řízení při prvním kontaktu s ním, při samotném výslechu i při následných úkonech. Tím narážím na možná rizika vzniku sekundární viktimizace a jejích psychických následků, což bohužel není v praxi ojedinělé. Podle mého názoru by měli výslech poškozeného provádět vždy zkušení pracovníci seznámení s problematikou psychologie a viktimologie, eventuelně by měla být výslechu přítomna osoba psychologa. Povinná přítomnost jiných osob při výslechu, než jsou vyslyšající a poškozený, je zákonem stanovena pouze u výslechu dětí. Ovšem je nutno také dodat, že k sekundární viktimizaci nedochází jen přístupem profesionálních institucí, ale také laické veřejnosti k poškozenému, hlavně rodiny a nejbližšího okolí. Dovolím si upozornit na vydanou publikaci Helen Benedict – *To není vaše vina!*, která se snaží poskytnout cenné rady nejen obětem sexuálního napadení, ale i členům nejbližší rodiny v přístupu k ní.⁸⁶⁾

Co se přístupu orgánů činných v trestním řízení při kontaktu s poškozeným týká, dovolím si uvést některé zásady, které by se měly dodržovat. V první řadě by se měl

---

⁸⁶⁾ BENEDICT, H.: *To není vaše vina!* Columbia University Press, 1994 (nakladatelství a vydavatelství One Woman Press, 2003, přeložil Miroslav Korbělík, 2003)

vyslýchající snažit navodit pocity důvěry k němu a bezpečí, pokusit se poškozeného uklidnit, mluvit s ním klidně a být trpělivý, naslouchat mu, empaticky k poškozenému přistupovat, a vstřícně vůči němu vystupovat, vhodně volit otázky, pokládat otázky jasně a srozumitelně, neslibovat nespílitelné, vysvětlit mu následující postup apod.

Zatímco práva obviněného jsou zákonem ošetřena detailně, v úpravě práv poškozeného vidím nedostatky. V rámci chystané rekodifikace trestního práva procesního dozná změn i úprava postavení poškozeného. Úprava by měla směřovat k výraznému posílení práv poškozeného v trestním řízení (například možnost podat subsidiární nebo soukromou žalobu, žádat přiměřené zadostiučinění nebo vydání bezdůvodného obohacení), kromě toho by měl být vydán i samostatný zákon o obětech trestných činů, který by komplexně upravoval práva obětí trestných činů, která nemají procesní charakter (ochrana před sekundární viktimizací, právo na informace a pomoc, poradenství).⁸⁷⁾

Ve své práci se zabývám zvláštnostmi výslechu osoby svědka-poškozeného. Pro osobu svědka-poškozeného platí, až na zákonem stanovené výjimky, povinnost vypovídat. Zvláštnosti nastávají již v samotném procesu formování výpovědi, který zahrnuje etapy vnímání, zapamatování, myšlení a předávání informací. Snažila jsem se postihnout jednotlivé faktory vztahující se k poškozenému, které proces formování výpovědi mohou ovlivnit, a to ať už v pozitivním či negativním smyslu.

Odlíšnost od osoby svědka shledávám v tom, že osoba svědka-poškozeného bývá přímo vtažena do děje a je na věci osobně zainteresována. To může ovlivnit nejen výpověď poškozeného, ale i jeho přístup k trestnímu řízení. Velmi důležité je navázání správného kontaktu s poškozeným, čímž se podpoří ochota poškozeného vypovídat a podat pokud možno co nejpravdivější výpověď.

Příprava na výslech i samotný průběh výslechu klade značné nároky na osobu vyslýchajícího stejně jako na svědka-poškozeného. Výslech nemusí probíhat jen na místech obvyklých, ale podle aktuálního zdravotního stavu například v nemocnici nebo doma u poškozeného. U osob těžce nemocných je nutná předchozí konzultace s lékařem o vhodnosti výslechu apod. Zvlášť uzpůsobené výslechové prostředí se vyžaduje hlavně u výslechu dětí (barevné prostředí, hračky, přítomnost dalších osob při výslechu). Při výslechu hrají významnou roli schopnosti, dovednosti, zkušenosti a vzdělání

---

⁸⁷⁾ <http://portal.justice.cz/ms/ms.aspx?j=33&o=23&k=4980&d=281460>

vyslychajiciho. Zavisí na jeho profesionálním pristupu, na jeho schopnosti empatie, schopnosti komunikace, vnimavosti neverbálních projevů apod.

Kvalitu a kvantitu získaných informací ovlivňuje také prostředí, ve kterém se výslech odehrává, atmosféra, která mezi vyslychajícím a poškozéným panuje, vlastní vedení výslechu spočívající hlavně na formulaci a pořadí otázek, a způsobu, jakým jsou otázky kladeny, a samozřejmě také na pristupu vyslychajiciho i poškozéného k danému případu.

Co se samotného průběhu výslechu týká, nejenže záleží na tom, že se jedná o osobu poškozéného, z čehož plynou určité zvláštnosti, ale zároveň by měl vyslychající zohlednit faktory jakými jsou věk poškozéného, jeho fyzický a duševní stav apod.

Výslech svědka-poškozéného tedy přináší určité zvláštnosti oproti výslechu jiných osob, které jsem se snažila ve své práci postihnout. Zvláštnosti se projevují již v procesu formování výpovědi a přecházejí do samotného výslechu. Velkým nebezpečím při výslechu svědků-poškozéných je vznik sekundární viktimizace. Snažila jsem se postihnout, co vlastně sekundární viktimizace znamená, jak se projevuje, a jak ji lze předcházet. V příloze uvádím doporučení pro jednání policistů s obětí trestného činu, uveřejněné na webových stránkách Bílého kruhu bezpečí.⁸⁸

Závěrem tedy chci jen podotknout, že výslech představuje pro poškozéného značnou psychickou zátěž, proto by orgány v trestním řízení měly za všech okolností respektovat jeho práva a snažit se mu pomoci.

---

⁸⁸ http://www.bkb.cz/redaction.php?action=showRedaction&id_categoryNode=314